

Obsah

Seznam autorů	5
Hlavní autor	5
Spoluautoři	5
Předmluva	19
1. Nemoci nosu a vedlejších dutin nosních	
1.1. Vyšetřovací metody v rinologii	21
1.1.1. Klinické vyšetření	21
1.1.2. Zobrazovací metody	22
1.1.3. Další speciální vyšetřovací metody	22
1.2. Vrozené vývojové vady a deformity nosu	23
1.2.1. Aplazie a hypoplazie nosu	24
1.2.2. Stenózy a atrézie vchodu nosního	24
1.2.3. Nosní fistuly a cysty	24
1.2.4. Proboscis lateralis	24
1.2.5. Rozštěpy nosu	24
1.2.6. Atrézie choan	24
1.2.7. Aplazie nebo hypoplazie vedlejších dutin nosních	25
1.2.8. Meningoencefalokéla	25
1.2.9. Vybočení nosní přepážky	25
1.2.10. Deformity zevního nosu	26
1.3. Úrazy nosu, paranasálních dutin a obličejového skeletu	26
1.3.1. Horní obličejová etáž	27
1.3.1.1. Nedislokované zlomeniny přední stěny frontálního sinu	27
1.3.1.2. Impresivní zlomeniny	27
1.3.1.3. Frontonazoetmoidální zlomeniny	27
1.3.1.4. Frontobazální trauma	28
1.3.2. Střední obličejová etáž	28
1.3.2.1. Centrální poranění střední obličejové etáže	28
▲▲ Izolovaná zlomenina nosních kůstek	29
▲▲ Nazomaxilární zlomeniny	29

▲▲ Subzygomatická dolní zlomenina - Le Fort I	29
▲▲ Subzygomatická horní zlomenina - Le Fort II	30
▲▲ Suprazygomatická zlomenina - Le Fort III	30
1.3.2.2. Laterální poranění střední obličejové etáže	30
▲▲ Izolovaná zlomenina jářmového oblouku	30
▲▲ Zlomenina zygomatického komplexu	31
▲▲ Izolovaná zlomenina spodiny očnice	31
1.3.3. Dolní obličejová etáž	32
1.3.3.1. Trauma temporomandibulárního skloubení	32
1.3.3.2. Zlomeniny mandibuly	32
1.4. Záněty nosu a vedlejších dutin nosních	32
1.4.1. Epidemiologie rýmy	33
1.4.2. Diagnóza a diferenciální diagnóza rinitidy	34
1.4.3. Klasifikace rinosinusitid	35
1.4.3.1. Alergická rýma	35
▲▲ Koncepce Jednotné dýchací cesty	35
1.4.3.2. Infekční rýma	36
▲▲ Virová rinosinusitida	36
▲▲ Bakteriální rinosinusitida	36
▲ Akutní bakteriální rinosinusitida	37
▲ Chronická bakteriální rinosinusitida	37
▲▲ Mykotické infekce	37
1.4.3.3. Jiné rinitidy	38
1.4.3.4. Terapie rinosinusitid	38
▲▲ Chirurgická terapie	39
▲ Funkční endoskopická chirurgie	39
▲ Zevní a orální chirurgické přístupy	39
1.4.3.5. Komplikace sinusitid	40
▲▲ Orbitální komplikace	40
▲▲ Ostitida, osteomyelitida	40
▲▲ Intrakraniální komplikace	40
▲▲ Terapie komplikací sinusitid	41
1.5. Nosní polypy	41
1.6. Tumory nosní dutiny a vedlejších dutin nosních	41
1.6.1. Epidemiologie, etiologie a patogeneze	42
1.6.2. Histologie	42
1.6.3. Příznaky	44
1.6.4. Vyšetření a klinický nález	44
1.6.5. Terapie	45
1.6.5.1. Chirurgická terapie	45
1.6.6. Prognóza	46

2. Nemoci hltanu

2.1. Vyšetřovací metody ve faryngu	47
2.1.1. Klinické vyšetření	47
2.1.2. Zobrazovací metody	47

2.2. Záněty hltanu	48
2.2.1. Akutní faryngitida	48
2.2.2. Chronická faryngitida	49
2.2.3. Akutní tonzilitida	50
2.2.4. Chronická tonzilitida	51
2.2.5. Komplikace zánětů hltanu	52
2.2.5.1. Infekční místní komplikace	52
▲▲ Intratonzilární absces	52
▲▲ Paratonzilární flegmóna a absces	53
▲▲ Parafaryngeální flegmóna a absces	54
▲▲ Retrofaryngeální absces	54
▲▲ Absces nebo flegmóna hypofaryngu	54
▲▲ Flegmóna ústní baze	55
▲▲ Abscedující lymfoditida krku	55
2.2.5.2. Celkové infekční komplikace	56
▲▲ Tonzilogenní sepsis	56
▲▲ Trombóza kavernózního sinu	56
2.2.5.3. Komplikace způsobené bakteriálními toxiny	57
2.2.5.4. Metatonzilární komplikace	57
2.3. Časté chirurgické výkony prováděné ve faryngu	57
2.3.1. Adenotomie	57
2.3.2. Tonzilektomie	58
2.3.3. Tonzilotomie	58
2.4. ORL aspekty chrápání a spánkového apnoického syndromu	59
2.4.1. Etiologie a patogeneze	59
2.4.2. Následky ronchopatie a obstrukčního spánkového apnoického syndromu	60
2.4.3. Diagnostika	60
2.4.4. Terapie	62
2.4.4.1. Konzervativní postupy	62
2.4.4.2. Chirurgické postupy	62
2.5. Nádory hltanu	63
2.5.1. Nádory nosohltanu	64
2.5.1.1. Epidemiologie, etiologie a patogeneze	64
2.5.1.2. Histologie	64
2.5.1.3. Příznaky	65
2.5.1.4. Vyšetření a klinický nález	65
2.5.1.5. Terapie	66
2.5.2. Nádory orofaryngu	67
2.5.2.1. Epidemiologie, etiologie a patogeneze	67
2.5.2.2. Histologie	67
2.5.2.3. Příznaky	68
2.5.2.4. Vyšetření a klinický nález	68
2.5.2.5. Terapie	69
▲▲ Chirurgické přístupy v léčbě orálního a orofaryngeálního karcinomu	69
▲ Perorální přístupy	69

▲ Operace ze zevního přístupu	69
▲▲ Terapie uzlinových metastáz	72
2.5.3. Nádory hypofaryngu	72
2.5.3.1. Epidemiologie, etiologie a patogeneze	72
2.5.3.2. Histologie	72
2.5.3.3. Příznaky	73
2.5.3.4. Vyšetření a klinický nález	73
2.5.3.5. Terapie	73
▲▲ Chirurgická terapie nádorů hypofaryngu	73
▲▲ Terapie uzlinových metastáz	74

3. Nemoci jícnu

3.1. Vyšetřovací metody	75
3.2. ORL aspekty gastroezofageálního refluxu	76
3.2.1. Jícnové projevy	76
3.2.2. Mimojícnové projevy	76
3.3. Jícnové divertikly	77
3.3.1. Zenkerův divertikl	78
3.3.2. Parabronchiální divertikl	78
3.3.3. Epifrenický divertikl	78
3.4. Úrazy polykacích cest	79
3.4.1. Poleptání jícnu	79
3.4.2. Opaření	80
3.4.3. Mechanické poranění, cizí tělesa	81

4. Nemoci hrtanu

4.1. Vyšetřovací metody hrtanu	83
4.1.1. Klinické vyšetření	83
4.1.2. Zobrazovací metody	84
4.2. Vývojové vady hrtanu	85
4.2.1. Laryngomalacie	85
4.2.2. Diafragma hrtanu	85
4.2.3. Laryngokéla	86
4.2.4. Vrozené subglotické stenózy	86
4.2.5. Rozštěp hrtanu	86
4.3. Úrazy hrtanu a trachey	87
4.3.1. Poranění vnitřní	87
4.3.1.1. Cizí tělesa	87
4.3.1.2. Iatrogenní vnitřní poranění	88
4.3.1.3. Toxické vlivy	89
4.3.2. Poranění zevní	89
4.3.2.1. Tupá poranění	89
▲▲ Komoce hrtanu	90
▲▲ Kontuze hrtanu	90
4.3.2.2. Otevřená poranění	91

4.4. Poruchy inervace hrtanu	91
4.4.1. Funkce hrtanu	91
4.4.2. Anatomické poznámky	92
4.4.3. Paréza nervus laryngeus superior	92
4.4.4. Paréza nervus laryngeus recurrens	93
4.4.4.1. Jednostranná paréza nervus laryngeus recurrens	93
4.4.4.2. Oboustranná paréza nervus laryngeus recurrens	94
4.5. Záněty hrtanu	95
4.5.1. Akutní záněty hrtanu	95
4.5.1.1. Katarální akutní laryngitida	96
4.5.1.2. Akutní epiglottitida	96
4.5.1.3. Akutní subglotická laryngitida	97
4.5.2. Chronická laryngitida	98
4.5.2.1. Atrofická chronická laryngitida	98
4.5.2.2. Hypertrofická chronická laryngitida	99
4.6. Nádory hrtanu	100
4.6.1. Epidemiologie, etiologie a patogeneze	100
4.6.2. Histologie	101
4.6.3. Anatomické poznámky	101
4.6.4. Příznaky	102
4.6.5. Vyšetření a klinický nález	102
4.6.6. Terapie	103
4.6.6.1. Chirurgické přístupy v terapii karcinomu hrtanu	104
▲▲ Terapie uzlinových metastáz	107
4.6.7. Prognóza	107
4.7. Rehabilitace hlasu a polykání po terapii nádorů hrtanu	107
4.7.1. Jícnový hlas	108
4.7.2. Hlasová modulace tracheoefageální fistulou	108
4.7.3. Elektrolarynx	109

5. Nemoci slinných žláz

5.1. Anatomické poznámky	111
5.2. Vyšetřovací metody slinných žláz	111
5.3. Nenádorová onemocnění slinných žláz	112
5.3.1. Vývojové vady	112
5.3.2. Funkční poruchy slinných žláz	112
5.3.3. Záněty slinných žláz	112
5.3.3.1. Infekční záněty	113
▲▲ Akutní bakteriální sialoadenitida příušní či podčelistní žlázy	113
▲▲ Akutní virová sialoadenitida	113
▲▲ Chronické bakteriální sialoadenitidy	113
▲ Chronická rekurentní parotitida	113
▲ Chronická fibroproduktivní sialoadenitida podčelistní slinné žlázy	114

5.3.3.2. Imunosialoadenitidy	114
▲▲ Myoepiteliální sialoadenitida	114
5.3.4. Sialolitiáza	114
5.3.5. Sialoadenózy	115
5.4. Nádory slinných žláz	115
5.4.1. Epidemiologie a patogeneze	115
5.4.2. Histologie	116
5.4.3. Příznaky	116
5.4.4. Vyšetření a klinický nález	117
5.4.5. Terapie	117
5.4.6. Prognóza	118

6. Nemoci štítné žlázy

6.1. Vyšetřovací metody	119
6.1.1. Klinické vyšetření	119
6.1.2. Zobrazovací metody	120
6.1.3. Laboratorní vyšetření	120
6.2. Záněty štítné žlázy	121
6.2.1. Akutní záněty	121
6.2.2. Subakutní zánět štítné žlázy	122
6.2.3. Chronický zánět štítné žlázy	122
6.2.4. Fibrózní zánět štítné žlázy	122
6.3. Onemocnění spojená se syndromem hyperfunkce štítné žlázy	123
6.4. Nádory štítné žlázy	123
6.4.1. Nezhoubné nádory (nodózní a polynodózní struma)	123
6.4.2. Zhoubné nádory štítné žlázy	124
6.4.2.1. Epidemiologie a patogeneze	124
6.4.2.2. Histologie	124
6.4.2.3. Příznaky	126
6.4.2.4. Dobře diferencované karcinomy	126
6.4.2.5. Medulární karcinom	127
6.4.2.6. Anaplastický karcinom	128
6.4.2.7. Maligní lymfom	128

7. Nemoci zevního krku

7.1. Krční píštěle, cysty a jazyková struma	131
7.1.1. Laterální krční píštěl a cysta	131
7.1.2. Mediální krční cysta	132
7.1.3. Jazyková struma	132
7.2. Krční lymfadenopatie a metastázy do krčních uzlin	133
7.2.1. Anatomické poznámky	133
7.2.2. Vyšetření	134
7.2.3. Diferenciální diagnostika krční lymfadenopatie	136

7.2.4. Postup při prokázaných nebo suspektních metastázách do krčních uzlin	137
7.3. Diagnostika a léčba uzlinových metastáz – blokové disekce	139
7.3.1. Diagnostika	139
7.3.2. Léčba regionálních lymfatických uzlin	140
7.3.2.1. Volba léčebné modality	140
7.3.2.2. Typy blokových disekcí	140

8. Kapitoly z onkologie hlavy a krku

8.1. Epidemiologie a rizikové faktory nádorů hlavy a krku	143
8.1.1. Epidemiologie	143
8.1.2. Skupiny nádorů hlavy a krku podle rizikových faktorů	144
8.1.3. Rizikové faktory nádorů ústní dutiny, orofaryngu, hypofaryngu a laryngu	145
8.2. Prekancerózy	147
8.2.1. Makroskopické pojmy	148
8.2.2. Histologické pojmy	148
8.2.3. Progrese v maligní nádor	149
8.2.4. Terapie	149
8.3. Terapie karcinomů horních cest dýchacích a polykacích – obecné poznatky	150
8.3.1. Volba léčebné modality	151
8.3.2. Přehled modalit a jejich kombinací	151
8.3.2.1. Radikální chirurgie samostatně	151
8.3.2.2. Samostatná radioterapie	151
8.3.2.3. Kombinace radioterapie a chirurgie	152
8.3.3. Záchovný protokol	152
8.3.4. Význam chemoterapie	153

9. Zajištění průchodnosti dýchacích cest

9.1. Zavedení vzduchovodu	156
9.2. Endotracheální intubace	156
9.3. Koniotomie	156
9.4. Tracheotomie	157
9.5. Punkční techniky	158

10. Nemoci ucha

10.1. Vyšetřovací metody	159
10.1.1. Vyšetření zevního ucha	159
10.1.2. Otoskopie	159

10.1.3.	Zobrazovací metody	160
10.1.4.	Audiologie a vyšetřovací metody sluchu	160
10.1.4.1.	Základní pojmy	160
10.1.4.2.	Rozdělení poruch sluchu	161
10.1.4.3.	Vyšetřování sluchu	162
	▲▲ Vyšetření sluchu ladičkou a řečí	163
	▲▲ Tónová audiometrie	163
	▲▲ Slovní audiometrie	166
	▲▲ Tympanometrie	166
	▲▲ Vyšetření BERA	167
	▲▲ Otoakustické emise	167
10.2.	Vrozené vady	168
10.2.1.	Vrozené vady zevního a středního ucha	168
10.2.2.	Vrozené vady vnitřního ucha	169
10.2.3.	Komplexní vrozená postižení	170
10.3.	Otoskleróza	170
10.4.	Úrazy ucha	172
10.4.1.	Úrazy zevního ucha	172
10.4.2.	Perforace bubínku	173
10.4.3.	Úrazy středního ucha	173
10.4.4.	Úrazy vnitřního ucha	174
10.4.4.1.	Otřes labyrintu, komoce labyrintu	174
10.4.4.2.	Akustické trauma	175
10.4.4.3.	Zlomeniny spánkové kosti a laterobazální poranění	175
	▲▲ Longitudinální typ	175
	▲▲ Transverzální typ	176
10.5.	Záněty ucha	176
10.5.1.	Záněty zevního ucha	177
10.5.1.1.	Ohraničený zánět zevního ucha	177
10.5.1.2.	Difúzní zánět zevního ucha	177
10.5.2.	Záněty středního ucha	178
10.5.2.1.	Akutní tubotympanální katar	178
10.5.2.2.	Sekretorický zánět středního ucha	179
10.5.2.3.	Akutní zánět středního ucha	180
10.5.2.4.	Chronický zánět středního ucha	181
	▲▲ Prostý chronický zánět středouší	182
	▲▲ Chronický zánět středouší s ostitidou	182
	▲▲ Chronický zánět středouší s cholesteatomem	182
10.5.2.5.	Následky zánětů středního ucha	183
10.5.2.6.	Komplikace zánětů středního ucha	184
	▲▲ Otologické komplikace	185
	▲ Koalescentní mastoiditida	185
	▲ Petrozitida	185
	▲ Obrna lícního nervu	186
	▲ Labyrintitida	186
	▲▲ Nitrolební komplikace	187
10.6.	Operace sanační a rekonstrukční	187
10.6.1.	Chirurgické přístupy	187
10.6.2.	Sanační operace	188

10.6.3. Rekonstrukční operace	189
10.7. Nádory ucha	190
10.7.1. Nádory zevního ucha	191
10.7.2. Nádory pyramidy	191
10.7.2.1. Benigní nádory	191
10.7.2.2. Maligní nádory	193
10.7.2.3. Nádorům podobné expanzivní procesy pyramidy	193
10.7.3. Nádory statoakustického nervu	194
10.8. Onemocnění vnitřního ucha	196
10.8.1. Příznaky onemocnění vnitřního ucha	197
10.8.1.1. Závrať	197
▲▲ Periferní vestibulární syndrom	197
▲▲ Centrální vestibulární syndrom	198
▲▲ Závratě nepravé	198
10.8.1.2. Percepční kochleární nedoslýchavost	198
10.8.1.3. Tinnitus	199
10.8.2. Chorobné jednotky při poruchách vnitřního ucha	199
10.8.2.1. Benigní paroxysmální vertigo	199
10.8.2.2. Neuronitis vestibularis	200
10.8.2.3. Ménièreova nemoc	200
10.8.2.4. Náhlá nedoslýchavost	201
10.8.2.5. Presbyakuze	201
10.8.2.6. Profesionální nedoslýchavost	202
10.8.2.7. Poruchy vnitřního ucha vzniklé následkem traumatu	204
10.8.2.8. Poruchy vnitřního ucha vzniklé následkem toxického poškození	204
10.8.2.9. Poruchy vnitřního ucha způsobené zánětem	204
10.9. Rehabilitace nedoslýchavosti, sluchadla	205
10.9.1. Sluchadla	205
10.9.1.1. Typy sluchadel	206
10.9.1.2. Vyšetření a výběr sluchadla	206
10.9.1.3. Indikace	206
10.10. Chirurgická léčba hluchoty	207
10.10.1. Kochleární neuroprotéza	207
10.10.1.1. Vyšetření a výběr kandidátů	208
10.10.1.2. Kochleární neuroprotéza u dětí	209
10.10.1.3. Efekt kochleární neuroprotézy	210
10.10.2. Kmenová neuroprotéza	210

11. Nitrolební komplikace zánětů ucha a vedlejších dutin nosních

11.1. Extradurální absces	213
11.2. Tromboflebitida esovitého splavu	214
11.3. Subdurální absces	214
11.4. Leptomeningitida	214
11.5. Absces mozku	215

12. Chirurgie lební baze

12.1. Definice a podmínky rozvoje	217
12.2. Patologické procesy lební baze	218
12.3. Operační postupy	219
12.4. Význam chirurgie lební baze	220

Seznam doporučené literatury	221
---	------------

Zkratky	223
----------------------	------------

